

...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel

FELKÉRT HOZZÁSZÓLÁS A NEMZETI ÖKOSZISZTÉMA- SZOLGÁLTATÁS ÉS ÉRTÉKEKELÉS KAPCSÁN

Műhelybeszélgetés

„Első lépések az ökoszisztéma-szolgáltatások
értékelésének jogrendszerbe való
beépítéséhez” címmel

MTA, 2021.11.17.

dr. Kovács-Hostyánszki Anikó

kovacs.aniko@ecolres.hu
Ökológiai Kutatóközpont

ökoszisztéma-
szolgáltatások

a természet ajándékai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NEMZETI ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁS ÉRTÉKELÉS ÉS TÉRKÉPEZÉS

A természetvédelem országos programja.

A közösségi jelentőségű természeti értékek hosszú távú megőrzését és fejlesztését, valamint az EU Biológiai Sokféleség Stratégia 2020 célkitűzésének hazai szintű megvalósítását megalapozó stratégiai vizsgálatok

Kedvezményezett: Agrárminisztérium (volt Földművelésügyi Minisztérium)

Partnerek: Ökológiai Kutatóközpont, Agrártudományi Kutatóközpont Talajtani és Agrokémiai Intézet, Agrárgazdasági Kutatóintézet, Lechner Tudásközpont, Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Területi fókusz: Natura 2000 hálózat, természetes és természetközeli ökoszisztémák...az ország teljes területe

Időtartam: 2016. okt. 1. – 2020. dec. 31.

Költségvetés: 1,07 milliárd Ft

Finanszírozás: Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (70%); Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (30%)

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával

sokszínű zöld

a természetem

ökoszisztéma-
szolgáltatás

a természet ajándékai

VÍZIÓ:

- biodiverzitás csökkenés megállítása és a fenntarthatóság növelése
- fő hangsúly a szabályozó és fenntartó, valamint a kulturális ökoszisztéma-szolgáltatásokon
- zöldinfrastruktúra tervezésben való felhasználás

„A társadalom érdekében mely ökoszisztéma-szolgáltatások hosszú távú fennmaradása a legfontosabb?”

ÉRTÉKELT ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁSOK

Ellátó ökoszisztéma-szolgáltatások

Szabályozó és fenntartó ökoszisztéma-szolgáltatások

Kulturális ökoszisztéma-szolgáltatások

Városi ökoszisztéma-szolgáltatások

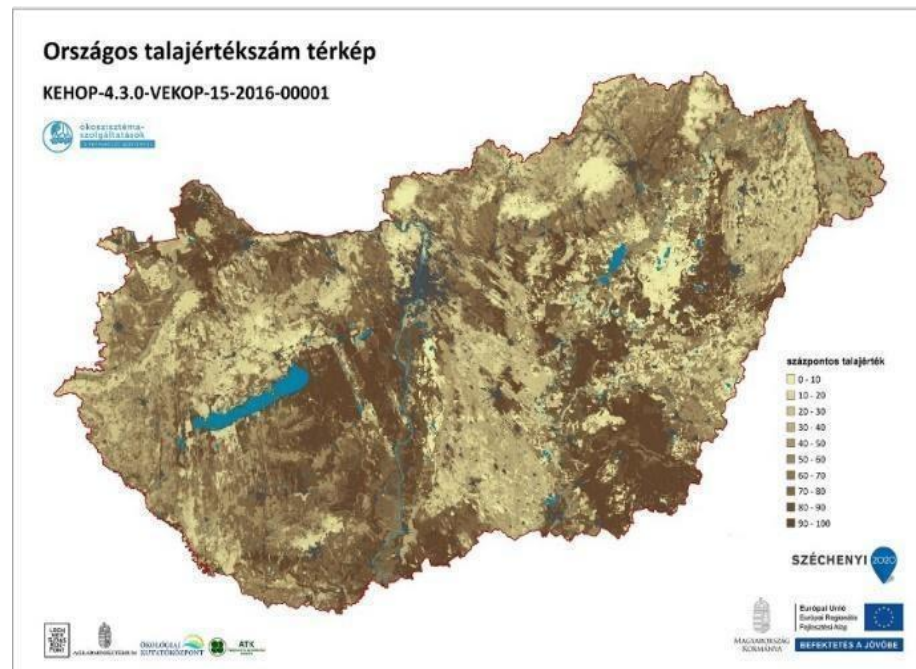

Termesztett növények (szántóterületek, gyepek, fás szárú ültetvények)

Tenyésztett állatok és termékeik (szarvasmarha, juh, sertés és baromfi; hús, tej, tojás)

- Hazánkban a mezőgazdasági területek mintegy 80%-a **szántó** (4,5 millió ha), 15%-a **gyepterület** (közel 1 millió ha), **gyümölcs- és szőlőültetvények** (170 ezer ha)
- Direkt módon szolgálják az ember jóllétét
- A termelés a **természeti erőforrásokat** „használja”
- A **talajtani jellemzők** alapvető hatással vannak a termelésre
 - Talaj védelme
 - Termőterület védelme

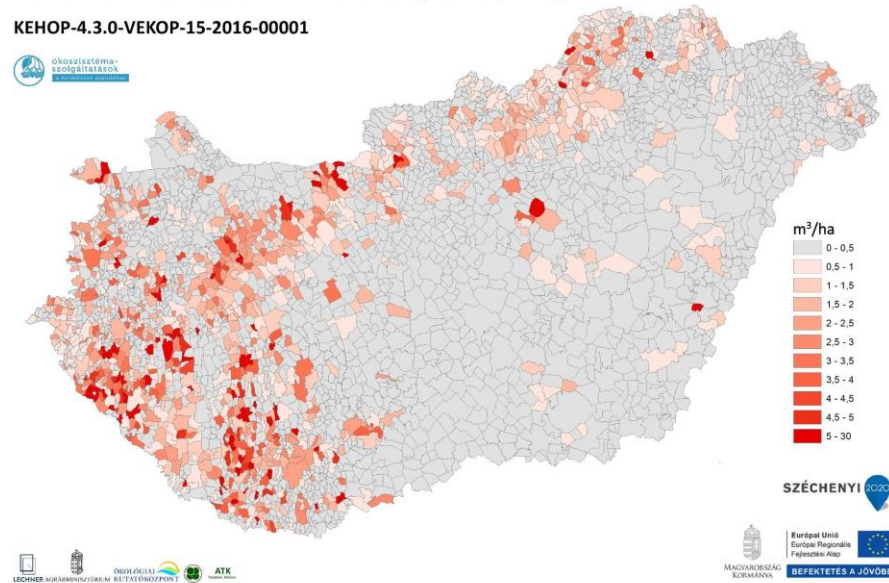

Növényi energia - tűzifa

- Az ország lakosságának 17 %-a kizárólag, további 15%-a pedig részben tűzifával fűt.
- **fenntartható (tartamos) erdőgazdálkodás**, méltányos piacgazdaság, illetve korszerű technológia (termékpálya)
- erdőborítottság fenntartása; őshonos fafajokra támaszkodó, **természetközeli gazdálkodás**
 - szálaló/folyamatos erdőborítást biztosító,
 - átalakító (a vágásos üzemmódból a szálaló üzemmódba való áttérés)
 - faanyagtermelést nem szolgáló (jellemzően rossz termőhelyen lévő erdők) üzemmódok

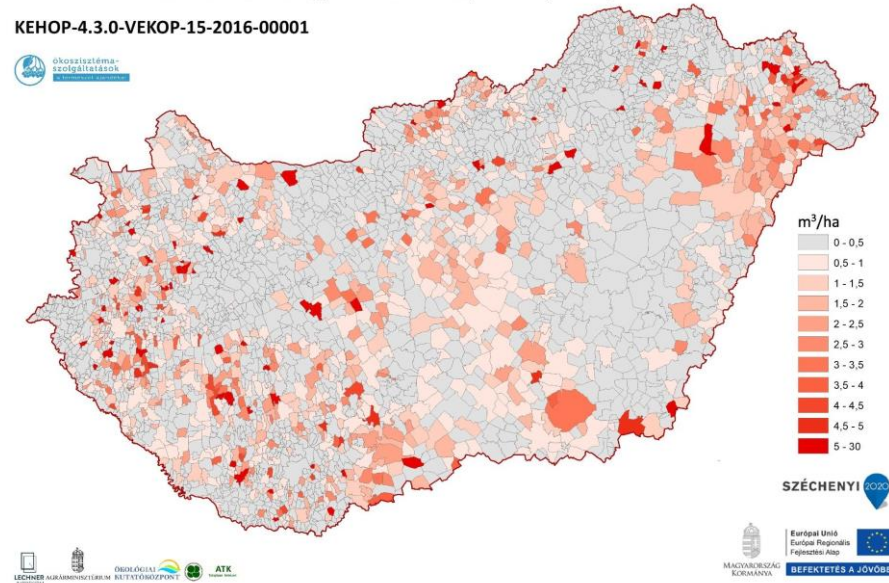
Tűzifa célú fakitermelés őshonos fafajokból (2015)

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Tűzifa célú fakitermelés idegenhonos fafajokból (2015)

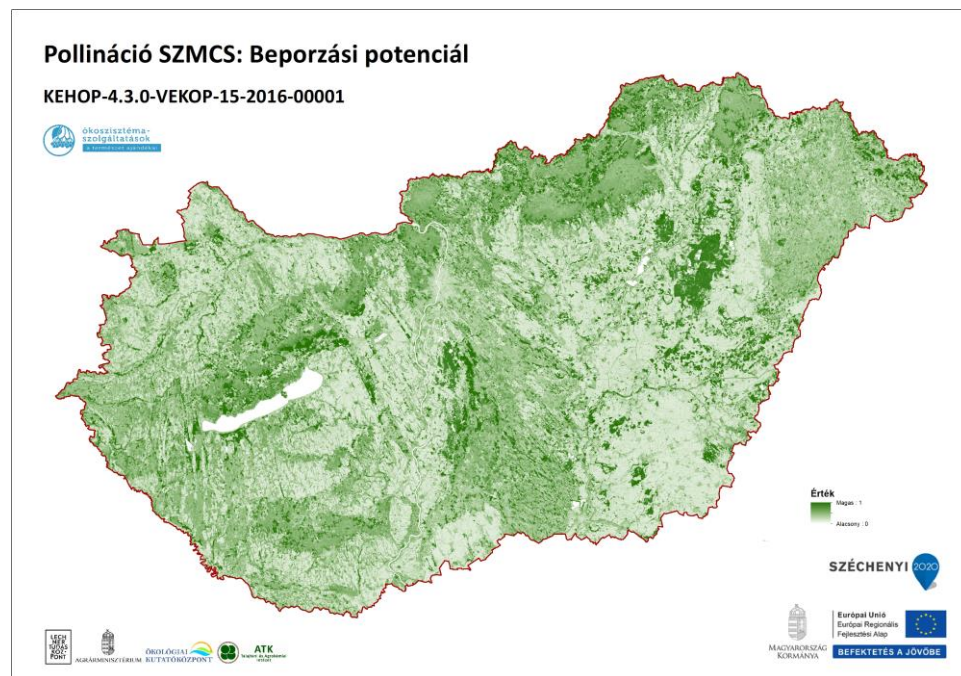
KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

Vadméhek általi beporzás

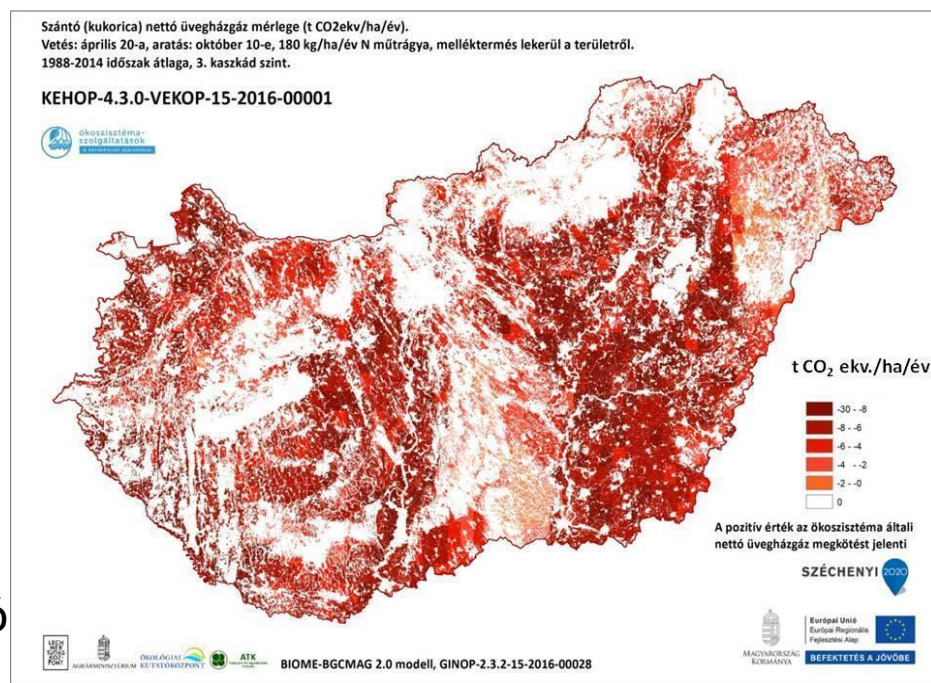
- Növénytermesztés előfeltétele a megfelelő beporzás; **háziméhek és vad beporzók** kulcsszerepe
- Megfelelő **élőhelyek, méhlegelők** biztosítása szükséges
 - **Agrárkörnyezetben** virágban gazdag természetközeli élőhelyfoltok, mezsgyék, táblaszegélyek megőrzésével, vagy akár aktív telepítésével
- Megfontolt, megfelelő szervélasztású, időzítésű **növényvédőszer** felhasználás
- **Agrártámogatási** rendszerek
- **Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (2020-2030)**

Globális éghajlatszabályozás

- **Őshonos, lombos fajokból álló erdők** folyamatos erdőborítás melletti **fenntartása**, illetve az ezekkel történő **erdősítés** (csak az arra alkalmas termőhelyen!)
- **Gyepek** szénraktára és szénmegkötése is jelentős
 - extenzív legeltetés mellett a legkedvezőbb
- **Szántók** jelentős üvegházgáz kibocsájtók:
 - hatékonyabb nitrogén műtrágya felhasználás
 - vetésforgó, zöldtrágyázás, köztestermesztés, csökkentett talajműveléses, takarónövényekkel történő vetés, táji szintű vízgazdálkodás
- **Vizes élőhelyek:**
 - időszakos vízállással növelhető a szénmegkötés és alacsonyan tartható a metánkibocsátás

Sík- és dombvidéki árvíz-kockázat csökkentés, Felszíni degradáció elleni védelem, Aszálymérséklés

- Ökoszisztémákon alapuló, természetes, nem-szerkezeti árvíz-kockázat-csökkentés javításához **alternatív vízgazdálkodási stratégiák** megvalósítására van szükség, melyek a **vizek megtartásán, ideiglenes tározásán** alapulnak.
- **Dombvidékeken** kiemelkedően fontos a **megfelelő növényzet** megléte, így a negatív irányba történő használat váltás elkerülése (pl. erdő tarvágása, kapás növények termesztése).
- A klimatikus változások, szélsőségesseé váló időjárás, hő- és csapadékviszonyok fényében minden eddiginél fontosabb a **vízmegtartás, vízvisszatartás** az országban.

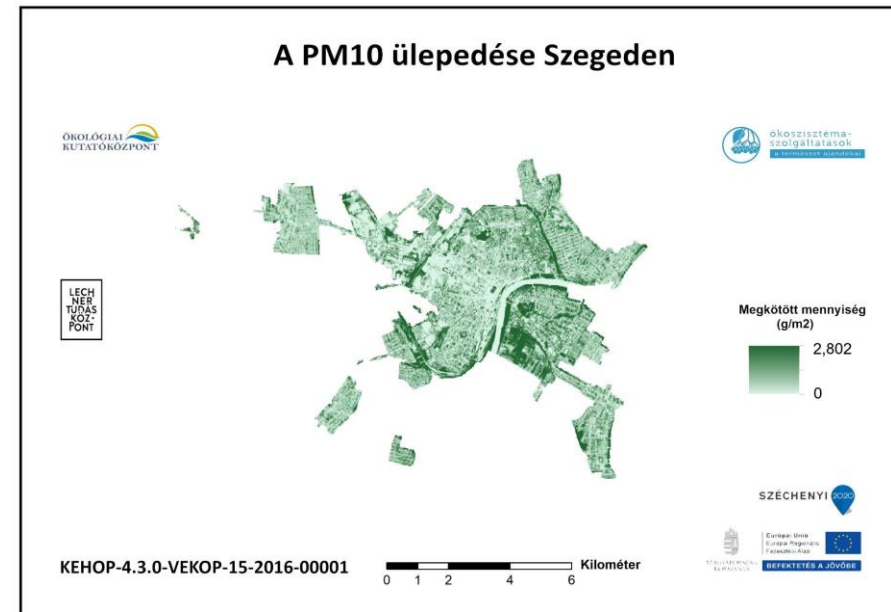

Mikroklíma szabályozás, Csapadékvíz-tározás, Légszennyezés megkötés

- A burkolt felszínek nagy aránya miatt a **városi hőmérséklet magasabb**, a talajba szivárgó és ott **tározódó vízmennyiség kisebb** – **extrém termőhelyi** feltételek a városi ökoszisztémák számára
- A **felszíni lefolyás** aránya jelentősen magasabb – extrém csapadékesemények után a csatornarendszer túlterhelődése, **települési árvizek**
- Világszinten több millió idő előtti halálozást okoz a lakosság **légszennyezettség**nek való tartós és jelentős kitettsége (WHO 2018); Európában a várható élettartamot 2,2 évvel rövidíti a légszennyezettség

- Ideális növényborítás megvalósítása
- Zöldinfrastruktúra fejlesztések
- Légszennyezés kibocsátások jelentős mérséklése

- Mikroklíma szabályozás táji szinten is fontos szereppel bír!

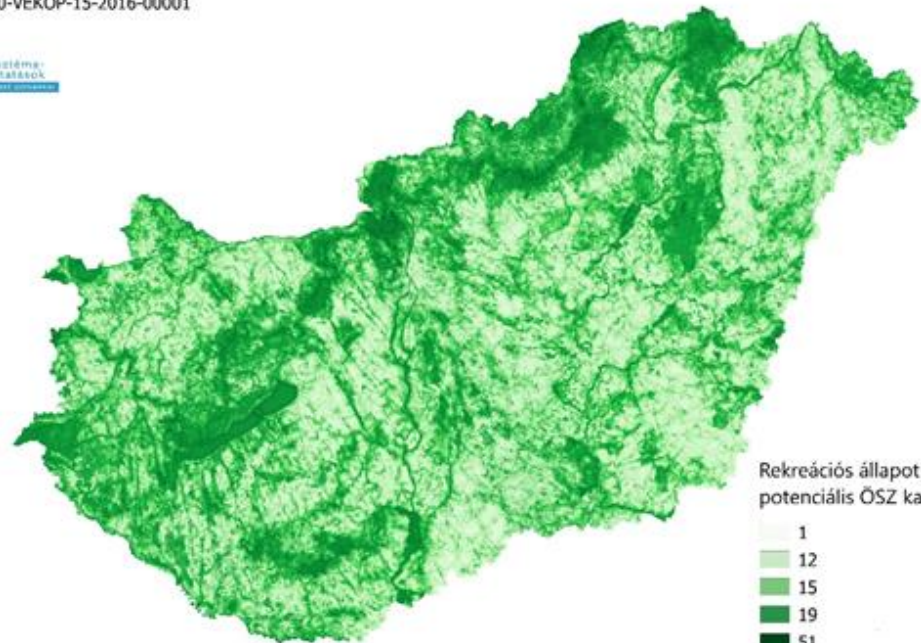

Rekreáció – gyalogos természetjárás

- a természetes és természetközeli fás- és fátlan élőhelyek megőrzése, fenntartása és ökológiai helyreállítása a rekreáció szempontjából is kiemelt jelentőségű

Kulturális SZMCS: A hazai természetjárás lehetőségei

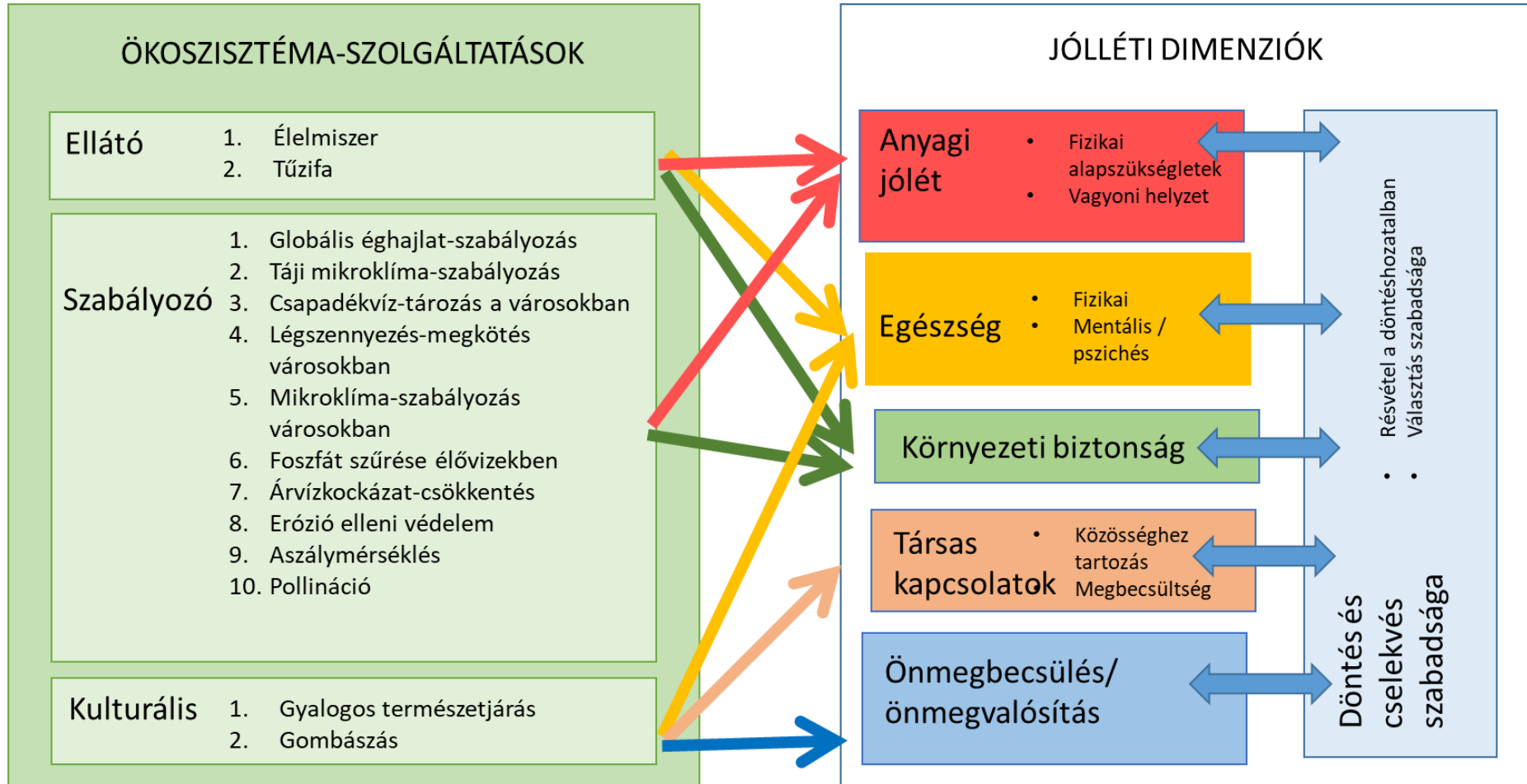
KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁSOK ÉS AZ EMBERI JÓLLÉT

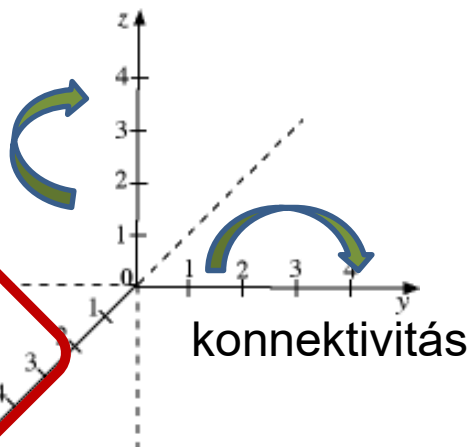
A természetvédelem országos programja.

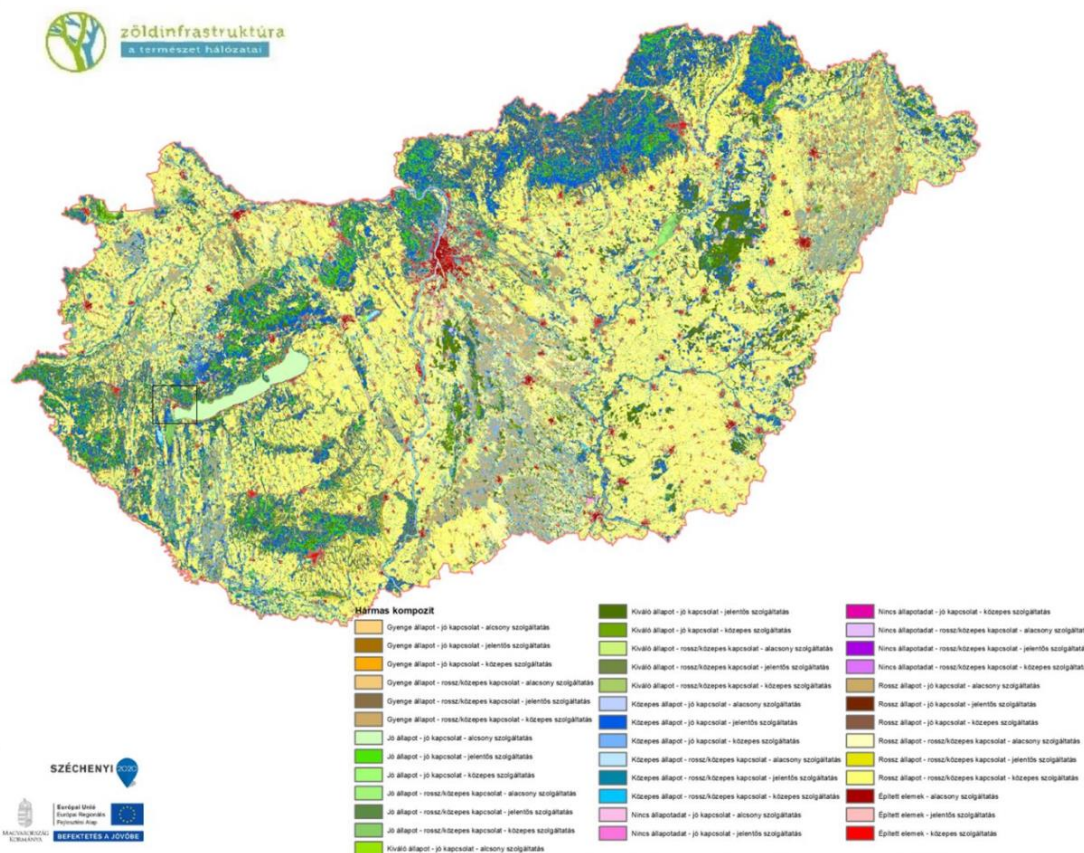
MEA (2005) ábrája a NÖSZTÉP-re adaptálva

A ZÖLDINFRASTRUKTÚRA ÁLLAPOT ÉS FEJLESZTÉS HÁROM TENGELYE

ökológiai állapot

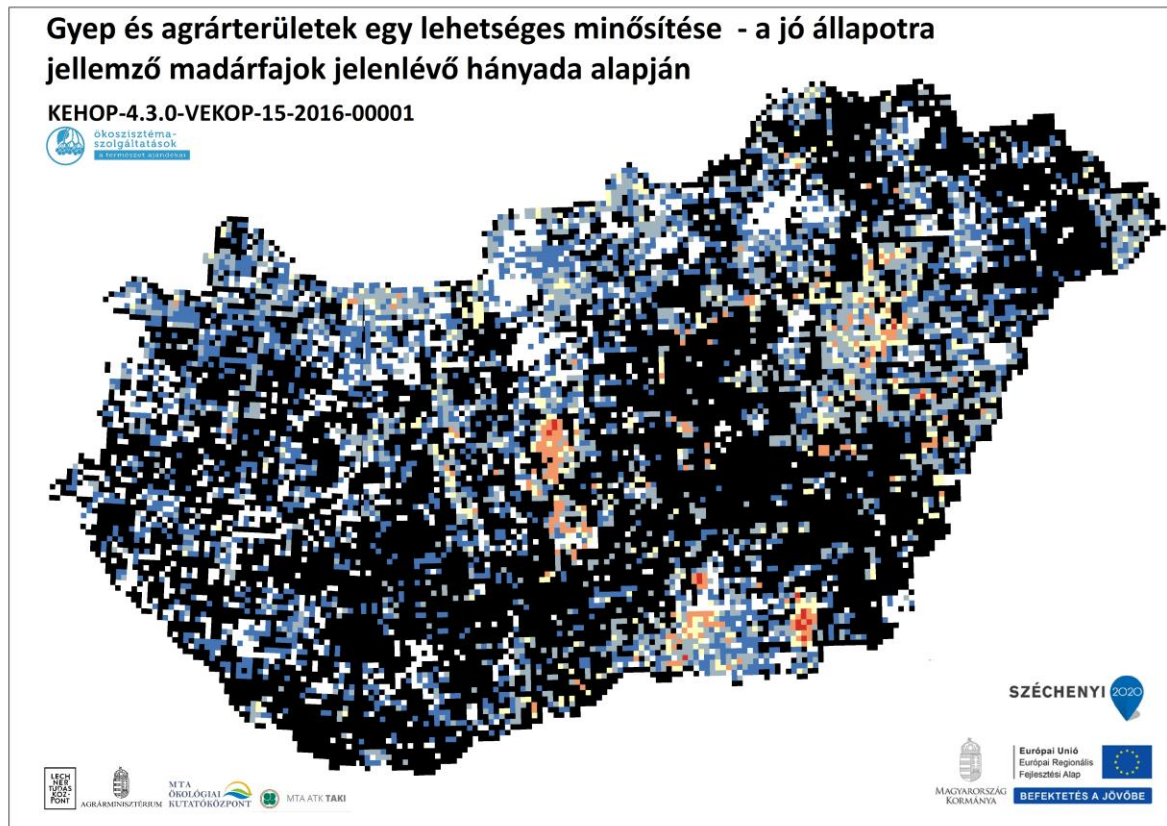

Zöldinfrastruktúra állapot hármaskompozit

- biodiverzitás kapcsán nagy adat/tudáshiány, főleg országos szinten
- jogszabályi kötelezettségek érdemben betartásához megfelelő, időbeli változásokat jól lekövető adatbeli háttér szükséges

Jelkulcs

A megfigyelés időtartama

■ 0 - 60 perc

■ > 60 perc

%

■ 1 (1 - 10%)

■ 2 (11 - 20%)

■ 3 (21 - 30%)

■ 4 (31 - 50%)

■ 5 (51 - 100%)

*...hogy élni tudjunk
a természet adta
lehetőségekkel*

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

**ökoszisztéma-
szolgáltatások**

a természet ajándékai

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE